

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2017:50 Personuppgiftsbehandling för forskningsändamål

Inledning

I och med att dataskyddsförordningen börjar tillämpas utgör den det primära regelverket avseende behandling av personuppgifter. Förordningen skapar goda förutsättningar för en enhetlighet i rättstillämpningen som Pensionsmyndigheten bedömer kommer att kunna vara gynnsam för såväl offentliga som privata aktörers verksamhet. Det mycket stora antal registerförfattningar som reglerar myndigheternas verksamheter utgör ett fragmenterat regelverk som redan i dagsläget medför beaktansvärda tillämpningssvårigheter för myndigheterna. Enligt Pensionsmyndighetens synsätt minskar behovet av särskild nationell reglering i och med det sammanhållna och fullständiga regelverk som dataskyddsförordningen utgör inom det område som den reglerar.

Det ingår inte i Pensionsmyndighetens uppdrag att bedriva forskning. Pensionsmyndigheten utför dock en omfattande behandling av personuppgifter inom ramen för sitt uppdrag avseende administrationen av socialförsäkringen och i egenskap av statistikansvarig myndighet. Myndigheten för register som innehåller uppgifter om stora delar av den svenska befolkningen (pensionssparare och pensionärer). Uppgifterna i dessa register är av stort intresse för forskningen. Pensionsmyndigheten anser att det är av stor betydelse att de personuppgifter som myndigheten behandlar i så stor utsträckning som möjligt också kan användas i forskning av allmänt intresse.

Fastställande av rättslig grund

För myndigheter och andra aktörer som lämnar ut personuppgifter till forskningen är det av stor betydelse att säkert kunna fastställa att den personuppgiftsbehandling som kommer ske hos mottagaren verkligen sker med stöd av den rättsliga grund som anges vid begäran om utfående av uppgifter.

Pensionsmyndigheten instämmer i att forskning kan vara en sådan uppgift av allmänt intresse som åsyftas i artikel 6 i förordningen. Pensionsmyndigheten instämmer också i uppfattningen som anges på sidan 135 att forskningsuppgiften, dvs. verksamheten, behöver fastställas i nationell rätt. Pensionsmyndigheten har i sitt remissvar ställt sig bakom de överväganden Dataskyddsutredningen gjort beträffande den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse. Pensionsmyndigheten är således av uppfattningen att denna rättsliga grund ska baseras på ett uppdrag eller åliggande som framgår av författningar, regeringsbeslut och kommunala reglementen. Dessa regler ska vara tydliga, precisa och

www.pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten	Telefon	Fax	E-post	Org.nr
Box 38190 100 64 Stockholm	0771-771 771	08-658 13 00	registrator@pensionsmyndigheten.se	202100-6255

förutsebara. Enligt Pensionsmyndigheten är det uppenbart att den forskning som bedrivs enligt bestämmelserna i högskolelagen (1992:1434) är exempel på en sådan uppgift av allmänt intresse som avses i dataskyddsförordningen (jfr SOU 2017:39 – Ny Dataskyddslag, s. 128 f. och SOU 2017:49 – EU:s dataskyddsförordning och utbildningsområdet, s. 199 ff.). Det skulle dock kunna anses vara mer tveksamt om privat oreglerad forskningsverksamhet kan anses underkastad en sådan reglering. Enligt Pensionsmyndighetens uppfattning är det därför av stor vikt att det i det fortsatta beredningsarbetet säkerställs att även sådan forskningsverksamhet är reglerad på ett sådant sätt att den anses fastställd i enlighet med dataskyddsförordningens krav.

Begränsningar av rättigheter

För att de registrerades förtroende för Pensionsmyndighetens behandling av personuppgifter inte ska rubbas, samtidigt som behovet av utlämnande av personuppgifter till forskningen ska kunna tillgodoses, behövs ett robust skydd för personuppgifter vid behandling inom forskningen. Dataskyddsförordningen ger ett sådant skydd och Pensionsmyndighetens principiella uppfattning är därför att förordningen i så liten utsträckning som möjligt ska begränsas eller anpassas genom nationell lagstiftning.

Pensionsmyndigheten konstaterar att utredningen föreslår att flera regler som gäller för skyddet av personuppgifter, såsom rätten till rättelse och rätten till begränsning av behandling, inte ska gälla vid personuppgiftsbehandling som sker inom ramen för forskning av allmänt intresse. Pensionsmyndigheten har inte funnit anledning att avstyrka utredningens förslag men anser att följande kan beaktas under den fortsatta beredningen.

När det gäller rätten till begränsning av behandling bör den för den personuppgiftsansvariges räkning i praktiken innebära ett incitament att se till att den personuppgiftsbehandling som utförs lever upp till förordningens krav. Pensionsmyndigheten anser att rätten till begränsning fyller en viktig funktion i skyddet av enskildas rättigheter och friheter vid behandling av personuppgifter, samtidigt som rättigheten har en väldigt liten påverkan på sådan behandling av personuppgifter som utförs i enlighet med förordningens krav.

När det gäller rätten till rättelse noterar Pensionsmyndigheten följande. Det följer redan av artikel 5 i förordningen att den personuppgiftsansvarige ska se till att personuppgifter som behandlas är korrekta och, om nödvändigt, uppdaterade. Förordningen lämnar inte något utrymme för nationella undantag från principen om korrekthet, varför ett undantag från artikel 16 inte fråntar den personuppgiftsansvarige ansvaret för att vidta åtgärder för att se till att felaktiga uppgifter rättas eller raderas. Pensionsmyndigheten anser således att det föreslagna undantaget i praktiken kan antas få liten eller ingen betydelse för de personuppgiftsansvariga.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm efter föredragning av juristen Eva Maria Broberg. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Mikael Westberg deltagit.

Katrin Westling Palm

Eva Maria Broberg